

ՊԻՂԱՏՈՍԸ

Եւ տեսեալ Պիղատոսի թէ ոչինչ օղնէ, այլ առաւել խռովութիւն լինի, անալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն և ասէ. քաւեալ եմ ես յարեմէ արդարոյդ այդորիկ:

Մատթ. Ի. 24.

Լուան, լուան, լուան ձեռներդ, լողացիր Յարգանանում, ձգիր քեզ ծովը, որ ալիքների հեղեղը վրայիցդ անցնի. ի դուր է բոլորը: Ոչ մի ջուր չի կարող քո խիղճը մաքրել: Եթէ մինչև անգամ բոլոր սրբերի կողմից օրհնած ջուրը եղունգներիցդ կաթէ, դու էլի միշտ նոյն Պիղատոսը կմնաս: Դու կամենում ես պատասխանատուութիւնը լուանալ վրայիցդ, բայց չես կարող:

Հռովմում էր, որ դու վիճում էիր երիտասարդ բարեկամներիդ հետ, բոլորդ ուզում էիք առանց տանջանքի ճշմարտութիւնը դռնել. այնպէս էիք խաղ անում զանազան փիլիսոփայութիւնների հետ, կարծես նրանք զառեր լինէին արծաթեայ բաժակների մէջ: Դուք վիճում էիք՝ արդեօք մարդը ազատ կամք ունի, թէ ոչ: Եւ դու այն ժամանակ կարծում էիր, որ լաւ է այդ խնդիրը անվճիռ թողնել: Առանց իմանալու՝ կամք ունիս թէ ոչ, կեանք մտար: Օրեր եկան, որ դու հռովմէական սուրդ չլիկացնելով՝ ոտդ բարբարոսների հողի վրայ էիր դնում և նրանց հանդէպ իբրև մի ամբողջական մարդ ու Հռովմայեցի ասում. «Ես կամենում եմ»: Բայց եկան նաև այնպիսի ժամանակներ, երբ ծովափում արևի տակ նըռտած խաղ էիր անում կանանց հետ, ամբողջովին ընդհին նուիրուած և ուրախ էիր, որ կարող էիր պնդել թէ՝ «Կամք չկայ»: Դու հոսանքի մէջ ընկար և այդ էր լաւը քեզ համար, որովհետև հոսանքը տարաւ քեզ դէպի վեր. օրին մէկը տէր դարձար ամբողջ Հրէաստանին. մի պաշտօն՝ կէս հետաքրքրական, կէս սրտնեղիչ Հռովմայեցու

համար: Բայց ինչ կայ որ, կարելի է դիրք տալ իրեն, հրապարակով խիստ լուրջ կերպարանք ցոյց տալ, իսկ ծածուկ ծիծաղել բոլոր քահանաների, սագուկեցիների ու փարիսեցիների վրայ, ինչ կարիք կայ ամեն բանի վրայ լուրջ աչքով նայելու: Հռովմայեցին էլ տխմարի մէկն է, բոլորս տխմար ենք, ոչ ոք չի իմանում, թէ ո՞րն է ճշմարտութիւնը, կեանքը մի թատրոնական խաղ է, կուզես ողբերգութիւն, կուզես կատակերգութիւն . . . :

Քեզ էր վիճակուած լինել այն մարդը, որի մօտ ապաստան պիտի որոնէր արիւնոտ ճշմարտութիւնը: Քեզ մօտ եկաւ Յիսուսը դատաստան խնդրելու, ողորմութիւն չեմ ուզում, այլ արդարութիւն: Մի դժուար հարց, Մերակոյտը արժանի էր մի հարուած ստանալու՝ անմոռութիւնն ու նախանձն է, որ նրանց ստիպում է խեղճ մարդուն մինչև ի մահ տանջել: Բայց քահանաների հետ այսպէս կոչուած հաւատոյ խնդիրներում վէճի մտնելը առհասարակ դժուար բան է. չի կարելի իմանալ, թէ ինչ խորամանկութիւն կայ մէջ տեղը, և վերջապէս չարժէ, որ դու քեզ որ և է քնաս հասցնես մի գալիլիացու պատճառով: Ուզում ես նրա երեսը տեսնել, զինուորները բերում են սիրթնած, տանջուած Գալիլիացուն: Դու հարցնում ես, արդեօք նա թագաւոր է և անսպասելի պատասխան ես ստանում, կարծես յաւիտենականութիւնն է խօսում նրա մէջ, այնպէս է հնչում նրա ձայնը, Այգալիսի հրէայ, կարելի է ասել, ընդհանրապէս այգալիսի մարդ չես տեսել մինչև այդ օրը: Այստեղ աւելի մեծ ոմն է կանգնած քո առաջ, քան թէ Հռովմի դպրոցներում, աւելի անհատականութիւն: Որ այդ մարդը օրէնքով դատելով, յանցաւոր չէ, պարզ է. դու նրան ազատ պիտի թողնէիր, որովհետեւ մեղք չգտար նրա վրայ, Բայց այգալիսի բան անելու համար պէտք է մարդ կամք ունենայ, որ դու չունիս, կամք ունենալու համար պէտք է պատասխանատուութեան՝ զգացումն ունենալ, որ պակասում է քեզ: Հռովմայեցի փիլիսոփաները քո առանց այն էլ շատ բարոյականութիւն չպարունակող գլխից բոլորովին հանել

են ամեն բարոյականութիւն, նորա բնաւորութիւնից զուրկ են դարձրել քեզ. այդ պատճառով էլ այժմ դու ողբերգութիւն կամ կատակերգութիւն ես ներկայացնում: Յիսուսին ու Բարաբբասին կանգնեցնում ես կողք կողքի և թոյլ ես տալիս այն ամբօխին, որին դու արհամարհում ես, խնդրելու քեզնից ազատ արձակելու Բարաբբասին, գանահարում ես Յիսուսին, զարդարում փշեայ պսակով և խուժանին արիւն ցոյց տալուց յետոյ, նրա գլխասրտութեանն ապաւինում: յետոյ էլ ջուր ես բերել տալիս ու ձեռներդ ես լուանում՝ բոլոր ամբօխի առաջ, դհւ, Պիղատոսդ:

Լուա՛, լուա՛, լուա՛ ձեռներդ. ի զուր է ամենը: Քո ձեռները արիւնոտ կ'մնան, քանի կայ մարդկային ազգի պատմութիւնը: Բոլոր յետագայ սերունդները տեսնում են քեզ ձեռներդ լուանալիս, բայց նրանք բոլորը ծաղրում են ջուրն ու Պիղատոսին:

Փոխադրեց Ֆ. Նաումանից՝ Ե. Վ.

